

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Архангай аймгийн Номын сангийн 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: АРА-2022/07/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn 2022 он	Дарга, Тэргүүлэх аудитор: Т.Байгалмаа Утас: 70333141 Цахим хаяг: Baigalmaa.T@audit.gov.mn Аудитын менежер: Д.Нэргүйбаатар Утас: 70332860 Цахим хаяг: Nerguibaatar.d@audit.gov.mn Аудитор: Н.Энхчимэг Утас: 89891150 Цахим хаяг: Enkhchimeg@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1. Аудитын дүгнэлт

2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	2
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	2
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	3
2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	4
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	5
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	7
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	Error! Bookmark not defined.
3. Аудитын тайлан.....	9
3.1 Ерөнхий зүйл.....	9
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт	9
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	9
3.4 Материаллаг байдал	10
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга	10
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв.....	11
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг	11
3.8 Аудитын гол асуудал	11
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	12
3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт.....	12
3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	12
3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....	12
4. Аудитын илрүүлэлт	13
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	14
Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	14

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	24,167,017.00	24,034,893.00
2	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	0.00	4,000.00
3	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	0.00	4,000.00
4	Төгрөг	0.00	4,000.00
5	Нэмэлт санхүүжилтийн арилжааны банк	0.00	4,000.00
6	БАРАА МАТЕРИАЛ	24,167,017.00	24,030,893.00
7	Хангамжийн материал	24,167,017.00	24,030,893.00
8	Аж ахуйн материал	986,294.00	273,170.00
9	Бусад хангамжийн материал	23,180,723.00	23,757,723.00
10	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,280,379,390.82	1,243,335,184.49
11	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,280,379,390.82	1,243,335,184.49
12	Биет хөрөнгө	1,242,561,460.82	1,214,260,754.49
13	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,106,986,271.70	1,106,986,271.70
14	Хуримтлагдсан элэгдэл	-52,850,675.52	-74,815,179.96
15	Авто-тээврийн хэрэгсэл	9,000,000.00	9,000,000.00
16	Хуримтлагдсан элэгдэл	0.00	-1,500,000.00
17	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	34,044,320.00	34,044,320.00
18	Хуримтлагдсан элэгдэл	-18,229,792.49	-21,789,912.77
19	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	98,509,689.00	98,509,689.00
20	Хуримтлагдсан элэгдэл	-50,631,852.01	-59,862,333.62
21	Бусад үндсэн хөрөнгө	301,766.40	301,766.40
22	Хуримтлагдсан элэгдэл	-301,766.40	-301,766.40
23	Ном	115,733,500.14	123,687,900.14
24	Биет бус хөрөнгө	37,817,930.00	29,074,430.00
25	Програм хангамж	15,917,930.00	7,174,430.00
26	Бусад биет бус хөрөнгө	21,900,000.00	21,900,000.00
27	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	1,304,546,407.82	1,267,370,077.49
28	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	1,304,546,407.82	1,267,370,077.49
29	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,304,546,407.82	1,267,370,077.49
30	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	825,292,646.70	825,292,646.70
31	Хуримтлагдсан үр дүн	395,518,371.93	358,342,041.60
32	Өмнөх үеийн үр дүн	390,027,320.11	395,518,371.93
33	Тайлант үеийн үр дүн	5,491,051.82	-37,176,330.33
34	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	83,735,389.19	83,735,389.19
35	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	1,304,546,407.82	1,267,370,077.49

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	249,560,660.00	231,773,300.00
2	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	17,898,460.00	3,346,400.00
3	Нийтлэг татварын бус орлого	17,898,460.00	3,346,400.00
4	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	100,000.00	0
5	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	100,000.00	0
6	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	17,798,460.00	3,346,400.00
7	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	231,662,200.00	228,426,900.00
8	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	0	4,450,000.00
9	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	0	3,200,000.00
10	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	0	1,250,000.00
11	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	231,662,200.00	223,976,900.00
12	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	231,662,200.00	223,976,900.00
13	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	243,928,638.62	258,606,130.33
14	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	243,928,638.62	258,606,130.33
15	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	239,073,413.47	237,373,810.33
16	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	107,459,700.00	107,459,700.00
17	Үндсэн цалин	76,547,511.88	77,739,000.00
18	Нэмэгдэл	30,912,188.12	25,714,624.00
19	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0	4,006,076.00
20	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	14,507,000.00	14,507,100.00
21	Тэтгэврийн даатгал	10,208,700.00	10,144,950.07
22	Тэтгэмжийн даатгал	1,074,600.00	1,074,600.00
23	ҮОМШӨ-ний даатгал	859,600.00	859,700.00
24	Ажилгүйдлийн даатгал	195,610.58	278,649.93
25	Эрүүл мэндийн даатгал	2,168,489.42	2,149,200.00
26	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	71,080,974.85	70,100,680.00
27	Гэрэл, цахилгаан	1,007,946.17	966,275.00
28	Түлш, халаалт	68,736,288.00	67,304,282.00
29	Цэвэр, бохир ус	1,336,740.68	1,830,123.00
30	Хангамж, бараа материалын зардал	5,763,146.00	5,531,444.00
31	Бичиг хэрэг	3,683,146.00	1,175,444.00
32	Тээвэр, шатахуун	1,240,000.00	1,840,000.00
33	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	840,000.00	1,865,000.00
34	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	0	651,000.00
35	Нормативт зардал	1,004,790.00	1,134,380.00
36	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,004,790.00	1,134,380.00
37	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	4,681,000.00	1,527,000.00
38	Урсгал засвар	4,681,000.00	1,527,000.00
39	Томилолт, зочны зардал	1,000,000.00	666,700.00
40	Дотоод албан томилолт	1,000,000.00	666,700.00
41	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	611,500.00	191,700.00
42	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	323,500.00	191,700.00
43	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	288,000.00	0
44	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	32,965,302.62	36,255,106.33
45	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	32,965,302.62	36,255,106.33
46	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	4,855,225.15	21,232,320.00
47	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,863,200.00	19,282,000.00

Архангай аймгийн Номын сангийн 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

48	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0	16,469,300.00
49	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,863,200.00	2,812,700.00
50	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	2,992,025.15	1,950,320.00
51	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,992,025.15	1,950,320.00
52	Хөрөнгийн	0	0
53	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	5,632,021.38	-26,832,830.33
54	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	140,969.56	10,343,500.00
55	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	140,969.56	10,343,500.00
56	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	5,491,051.82	-37,176,330.33

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	825,292,646.70	83,735,389.19	390,027,320.11	1,299,055,356.00
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	0	0
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	825,292,646.70	83,735,389.19	390,027,320.11	1,299,055,356.00
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0	0	0	0
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0	0	0	0
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0	0	0	0
7	Өмчид гарсан өөрчилөлт	0	0	0	0
8	Зарласан ногдол ашиг	0	0	0	0
9	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	5,491,051.82	5,491,051.82
10	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	825,292,646.70	83,735,389.19	395,518,371.93	1,304,546,407.82
11	2021 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	825,292,646.70	83,735,389.19	395,518,371.93	1,304,546,407.82
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	0	0
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	825,292,646.70	83,735,389.19	395,518,371.93	1,304,546,407.82
14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0	0	0	0
15	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0	0	0	0
16	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0	0	0	0
17	Өмчид гарсан өөрчилөлт	0	0	0	0
18	Зарласан ногдол ашиг	0	0	0	0
19	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	-37,176,330.33	-37,176,330.33
20	2021 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	825,292,646.70	83,735,389.19	358,342,041.60	1,267,370,077.49

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	231,762,200.00	228,426,900.00
2	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	100,000.00	0.00
3	Нийтлэг татварын бус орлого	100,000.00	0.00
4	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	100,000.00	0.00
5	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	100,000.00	0.00
6	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	231,662,200.00	228,426,900.00
7	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	0.00	4,450,000.00
8	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	231,662,200.00	223,976,900.00
9	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	231,662,200.00	223,976,900.00
10	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	216,544,200.00	222,214,900.00
11	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	216,544,200.00	222,214,900.00
12	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	211,752,174.85	200,982,580.00
13	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	107,459,700.00	107,459,700.00
14	Үндсэн цалин	78,011,395.00	77,739,000.00
15	Нэмэгдэл	29,448,305.00	25,714,624.00
16	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0.00	4,006,076.00
17	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	14,507,000.00	14,507,100.00
18	Тэтгэврийн даатгал	10,208,700.00	10,144,950.07
19	Тэтгэмжийн даатгал	1,074,600.00	1,074,600.00
20	ҮОМШӨ-ний даатгал	859,600.00	859,700.00
21	Ажилгүйдлийн даатгал	377,007.58	278,649.93
22	Эрүүл мэндийн даатгал	1,987,092.42	2,149,200.00
23	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	71,080,974.85	70,100,680.00
24	Гэрэл, цахилгаан	1,007,946.17	966,275.00
25	Түлш, халаалт	68,736,288.00	67,304,282.00
26	Цэвэр, бохир ус	1,336,740.68	1,830,123.00
27	Хангамж, бараа материалын зардал	10,206,000.00	5,306,700.00
28	Бичиг хэрэг	1,866,000.00	666,700.00
29	Тээвэр, шатахуун	1,240,000.00	1,840,000.00
30	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	900,000.00	1,550,000.00
31	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	6,200,000.00	1,250,000.00
32	Нормативт зардал	1,500,000.00	1,066,700.00
33	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,500,000.00	1,066,700.00
34	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	4,600,000.00	1,683,300.00
35	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	0.00	83,300.00
36	Урсгал засвар	4,600,000.00	1,600,000.00
37	Томилолт, зочны зардал	1,000,000.00	666,700.00
38	Дотоод албан томилолт	1,000,000.00	666,700.00
39	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,398,500.00	191,700.00
40	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,110,500.00	191,700.00
41	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	288,000.00	0.00
42	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	4,792,025.15	21,232,320.00
43	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,800,000.00	19,282,000.00
44	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0.00	16,469,300.00
45	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,800,000.00	2,812,700.00
46	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	2,992,025.15	1,950,320.00
47	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,992,025.15	1,950,320.00
48	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	15,218,000.00	6,212,000.00

49	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	15,218,000.00	6,208,000.00
50	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	15,218,000.00	6,208,000.00
51	Дотоод эх үүсвэрээр	15,218,000.00	6,208,000.00
52	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	15,218,000.00	6,208,000.00
53	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-15,218,000.00	-6,208,000.00
54	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	0.00	4,000.00
55	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	0.00
56	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	4,000.00

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Гүйцэтгэл зөрүү	хувь
1	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	223,976,900.00	222,026,580.00	1,950,320.00	99.1%
2	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	223,976,900.00	222,026,580.00	1,950,320.00	99.1%
3	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	207,090,900.00	205,140,580.00	1,950,320.00	99.1%
4	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	107,459,700.00	107,459,700.00	0.00	100.0%
5	Үндсэн цалин	77,739,000.00	77,739,000.00	0.00	100.0%
6	Нэмэгдэл	22,916,700.00	25,714,624.00	-2,797,924.00	112.2%
7	Унаа хоолны хөнгөлөлт	6,804,000.00	4,006,076.00	2,797,924.00	58.9%
8	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	14,507,100.00	14,507,100.00	0.00	100.0%
9	Тэтгэврийн даатгал	10,208,700.00	10,144,950.07	63,749.93	99.4%
10	Тэтгэмжийн даатгал	1,074,600.00	1,074,600.00	0.00	100.0%
11	ҮОМШӨ-ний даатгал	859,700.00	859,700.00	0.00	100.0%
12	Ажилгүйдлийн даатгал	214,900.00	278,649.93	-63,749.93	129.7%
13	Эрүүл мэндийн даатгал	2,149,200.00	2,149,200.00	0.00	100.0%
14	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	72,051,000.00	70,100,680.00	1,950,320.00	97.3%
15	Гэрэл, цахилгаан	1,562,000.00	966,275.00	595,725.00	61.9%
16	Түлш, халаалт	68,771,500.00	67,304,282.00	1,467,218.00	97.9%
17	Цэвэр, бохир ус	1,717,500.00	1,830,123.00	-112,623.00	106.6%
18	Хангамж, бараа материалын зардал	9,273,400.00	9,273,400.00	0.00	100.0%
19	Бичиг хэрэг	666,700.00	666,700.00	0.00	100.0%
20	Тээвэр, шатахуун	1,040,000.00	1,040,000.00	0.00	100.0%
21	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,550,000.00	1,550,000.00	0.00	100.0%
22	Ном, хэвлэл	4,416,700.00	4,416,700.00	0.00	100.0%
23	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,600,000.00	1,600,000.00	0.00	100.0%
24	Нормативт зардал	1,066,700.00	1,066,700.00	0.00	100.0%
25	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,066,700.00	1,066,700.00	0.00	100.0%
26	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,683,300.00	1,683,300.00	0.00	100.0%
27	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	83,300.00	83,300.00	0.00	100.0%
28	Урсгал засвар	1,600,000.00	1,600,000.00	0.00	100.0%
29	Томилолт, зочны зардал	666,700.00	666,700.00	0.00	100.0%
30	Дотоод албан томилолт	666,700.00	666,700.00	0.00	100.0%
31	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	0	0	0.00	100.0%
32	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	383,000.00	383,000.00	0.00	100.0%
33	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	383,000.00	383,000.00	0.00	100.0%
34	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	16,886,000.00	16,886,000.00	0.00	100.0%
35	Бусад урсгал шилжүүлэг	16,886,000.00	16,886,000.00	0.00	100.0%
36	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	16,469,300.00	16,469,300.00	0.00	100.0%

Архангай аймгийн Номын сангийн 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд
хийсэн аудитын тайлан

37	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	416,700.00	416,700.00	0.00	100.0%
38	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	223,976,900.00	222,026,600.00	1,950,300.00	99.1%
39	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	0	0	0.00	99.1%
40	Улсын төсвөөс санхүүжих	0	0	0.00	99.1%
41	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	223,976,900.00	222,026,600.00	1,950,300.00	99.1%
42	Орон нутгийн төсвөөс	223,976,900.00	222,026,600.00	1,950,300.00	99.1%
43	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	23	23	0.00	100.0%
44	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1	0.00	100.0%
45	Төсвийн байгууллага	1	1	0.00	100.0%
46	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	11	11	0.00	100.0%
47	Удирдах ажилтан	1	1	0.00	100.0%
48	Гүйцэтгэх ажилтан	7	7	0.00	100.0%
49	Үйлчлэх ажилтан	3	3	0.00	100.0%
50	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	11	11	0.00	100.0%
51	Соёл урлагийн салбарын терийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮСУ)	8	8	0.00	100.0%
52	Терийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	3	3	0.00	100.0%

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу Архангай аймгийн Номын сангийн нь 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч байгууллага түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Энэхүү тайланд шалгагдагч байгууллагад шилэн дансны хууль тогтоомжийг мөрдөн ажиллах, хуулинд заасан хугацаанд мэдээллийг шилэн дансанд байршуулахтай холбоотой өгсөн зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг Архангай аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Н.Энхчимэг гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар, дарга, Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Архангай аймгийн Номын сангийн 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төрийн аудитын газарт 2022 оны 01 дүгээр сарын 21 -ны өдрийн 11 дугаар бүхий албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Архангай аймгийн Номын сан нь Номын сангийн тухай хуулийн 1.1-т “Номын сангийн үйл ажиллагааны эрх зүйн үндсийг тогтоож, номын сангийн төрөл, зохион байгуулалт, чиг үүргийг тодорхойлж, уншигчийн эрхийг хангахтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино” гэж заасны дагуу харьяалах нутаг дэвсгэртээ үйл ажиллагаа явуулдаг БСШУЯ-ны харьяа байгууллага юм.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрдөх хууль, тогтоомж, бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- ЗГ-ын 2021 оны 43 дугаар тогтоол “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай”
- ЗГ-ын 2021 оны 124 дүгээр тогтоол “Босго үнэ шинэчлэн батлах тухай”;
- Сангийн сайдын 2021 оны 190 дугаар тушаалаар “Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар”

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэхэд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

2021 оны санхүүгийн үйл ажиллагаанд төлөвлөгөөт хяналт шалгалт хийгдээгүй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитороос шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Архангай аймгийн Номын сангийн нь 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккрузал сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Мөн төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Төсвийн тухай хуулийн 54.5-д заасны дагуу бүрэлдэхүүн хэсгээр иж бүрэн бэлтгэж ирүүлсэн байна

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2021 оны батлагдсан төсвийг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдлийг дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны батлагдсан төсөв 224.0 сая төгрөгөөс 1 хувиар буюу 2.2 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг 75 хувиар буюу 1.7 сая төгрөгөөр тогтоосон.

Гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг хянаж үзээд шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

Тус байгууллагын 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаар нийт хөрөнгийн дүн эхний үлдэгдлээс 37.1 сая төгрөгөөр буюу 2.8 хувиар буурч материаллаг өөрчлөлт гарсан нь бараа материал, үндсэн хөрөнгийн дансууд байна.

Хүснэгт 1. Санхүү байдлын тайлангийн үзүүлэлт /төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт	Хувь
Бараа материал	24.10	24.00	(0.20)	-0.8
Үндсэн хөрөнгө	1,280.40	1,243.30	(37.10)	-2.9
Нийт хөрөнгө	1,304.50	1,267.40	(37.10)	-2.8
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	1,304.50	1,267.40	(37.10)	-2.8
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	1,304.50	1,267.40	(37.10)	-2.8

Дансны үлдэгдэлд гарсан материаллаг дүнтэй дараах өөрчлөлтүүд байна. Үүнд:

- Бараа материалын үлдэгдэл 0.8 хувиар буурсан байна.

Бараа материалын данс нь 24.1 сая төгрөгийн эхний үлдэгдэлтэй ба тайлант онд төсвийн хөрөнгөөр худалдан авсан 7.0 төгрөгөөр нэмэгдэж, тайлант онд 1.0 сая төгрөгийг хөрөнгийг актлаж, 6.0 сая төгрөгийн зарцуулалт гарч, 24.0 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

- Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл 2.9 хувиар буурсан байна.

Үндсэн хөрөнгө данс нь 1,280,4 сая төгрөгийн эхний үлдэгдэлтэй ба тайлант онд төсвийн хөрөнгөөр худалдаж авсан 6.2 сая төгрөг, хандиваар 3.3 сая нэмэгдэж, тайлант хугацаанд байгуулсан 36.3 сая төгрөгийн элэгдлээр буурч оны эцэст 1,243.3 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

- Цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн буурсан нь тайлант хугацааны үр дүн 1,267.4 сая төгрөгөөр буурсантай холбоотой.

Хүснэгт 2. Санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн үзүүлэлт

Үзүүлэлт	/төгрөгөөр/		
	Өмнөх он	Тайлант он	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	231.7	224.0	(7.7)
Үндсэн үйл ажиллагааны орлого	0.1	-	(0.1)
Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	4.5	4.5
Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	17.8	3.3	(14.5)
Үйл ажиллагааны орлого	249.6	231.8	(17.8)
Цалин, шимтгэлийн зардал	122.0	122.0	-
Бусад бараа үйлчилгээний зардал	83.5	78.9	(4.6)
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	0.6	0.2	(0.4)
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	33.0	36.3	3.3
Урсгал шилжүүлэг	4.9	21.2	16.3
Үйл ажиллагааны зардал	244.00	258.6	14.6
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	5.60	-26.80	(32.4)

Тус газрын санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилтийн орлого өмнөх оноос 46.6 сая төгрөгөөр өссөн нь санхүүжилт нэмэгдсэнтэй холбоотой байна. Төлөвлөсөн санхүүжилтийг зарцуулж ажилласан байна.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2021 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр, нийт зардлыг 310.1 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлжээ.

Төсөв захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслийг нийт 86.1 сая төгрөгөөр бууруулж, зардлыг 224.0 сая төгрөгөөр хянаж баталсан байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагч 2 хөтөлбөрийн 2 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд 224.0 сая төгрөгийн төсөв батлагдсан. Гүйцэтгэлээр санхүүжилтийг бүрэн авч, 222.0 сая төгрөгийг зарцуулж, 2.2 сая төгрөгийг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлж, тайлант онд батлагдсан төсвийг 1 хувиар хэмнэж төсвийн хэмнэлтийг бий болгосон байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Тайлант жилд нэмэлт санхүүжилтийн дансаар аймгийн Засаг даргын 2021 оны 05 сарын 04-ны өдрийн а/236 тоот захирамжаар “Үндэсний бичиг үсгийн баяр”-ын арга хэмжээний зардалд 2.0 сая төгрөг, Орчин цагийн номын сан үүсэж хөгжсөний 100 жилийн ойн арга хэмжээний зардалд 0.8 сая төгрөгийг нийт 3.2 сая төгрөгийг Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс Соёлын сайдын 2021 оны 07 сарын 30-ны а/150 тоот тушаалаар үндэсний тогтмол хэвлэлийн нэгдсэн лавлагаа, мэдээллийн цахим сан бий болгох зардалд 1.3 сая төгрөгийн санхүүжилт ирснийг зарцуулсан байна.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Тайлант жилд аймгийн Номын сан нь “Үндэсний бичиг үсгийн баяр”, Орчин цагийн номын сан үүсэж хөгжсөний 100 жилийн ойн арга хэмжээг зохион байгуудсан байна.

Мөн Соёлын сайдын 2021 оны 07 сарын 30-ны а/150 тоот тушаалаар үндэсний тогтмол хэвлэлийн нэгдсэн лавлагаа, мэдээллийн цахим сан бий болгосон байна.

3.8 Аудитын гол асуудал

Тус байгууллага нь жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан стратегийн зорилтуудыг хангахад чиглэсэн 11 үндсэн зорилтын хүрээнд 30 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилт 95 хувьтай байна.

Тайлант онд хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, арга хэмжээнд 222.0 сая төгрөгийг зарцуулахаар төлөвлөснөөс хэрэгжилт 99.1 хувийн биелэлттэй байна.

Аудитын явцад санхүүгийн тайлангийн аудитад баримтлах ерөнхий чиглэлийн дагуу дараах судалгааг авч үнэллээ. Үүнд:

1.Төсвийн хэмнэлтийн талаар авсан арга хэмжээ, түүний үр дүн судалгааг авч үзэхэд батлагдсан төсвийн хүрээнд зардлыг зарцуулсан байна. Үүнд:

- Байгууллагын номын санч өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгож, чөлөөлөгдөж дахин томилгоо хийж, 3.5 сая төгрөгийн цалин олгосон байна.
- Албан томилолт, бичиг хэрэг, тогтмол зардлуудыг батлагдсан төсвийн хүрээнд зарцуулсан байна.

2.Суудлын автомашин ашиглалтын хувьд: Мазда маркийн 2006 онд үйлдвэрлэгдсэн 9.0 сая төгрөгийн анхны өртөг бүхий автомашинуудтай бөгөөд шатахууны зардалд 1.0 сая төгрөгийг зарцуулсан, орон тооны жолоочгүй байна.

Харин бусад судалгаанд холбогдох мэдээлэлгүй байна.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар Шилэн дансы тухай хуулийн хэрэгжилтийг шалгах үр дүнг баримтжуулсан /Local.audit.mn сайтад шивсэн/ ба илэрсэн зөрчилд зөвлөмж хүргүүлж байна.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1, 3.1.2-т хамаарах төсөвт байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар нь 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.4-т тус тус тусгасан мэдээллийг хуульд заасан хугацаанд ил тод мэдээлэх зохицуулалттай.

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Аудитаар тус хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг хамруулан шалгахад 2021 онд 119 мэдээллийг шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст хугацаанд нь бүрэн мэдээлсэн байна.

3.9.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

1. Тайланд онд Монгол Улсын Засгийн газрын “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай” 43 дугаар тогтоолыг мөрдөж ажиллахыг бүх шатны төсөв захирагчид даалгасан. Төсвийн хэмнэлтийг тогтоолын 1.1-д заасан үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой, зайлшгүй шаардлагатайгаас бусад бүх төрлийн зардал, арга хэмжээг тэвчиж, зардал гаргахгүй байх, батлагдсан төсөвт зардлын дүнд 10-аас доошгүй хувийн хэмнэлт гарахаар тооцож, урсгал болон хөрөнгийн зардлыг төлөвлөн хуваарилах гэсэн заалттай нийцүүлж үзэхэд 6.2 сая төгрөгийн хэмнэлтийг бий болгоогүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Засгийн газрын 2021 оны Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай 43-р тогтоолын хэрэгжилтийг хангаж ажиллах албан шаардлагыг хүргүүлэх

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн, бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд Монгол Улсын Засгийн газрын “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай” 43 дугаар тогтоолын хэрэгжилты холбогдох шалгуурт нийцээгүй байна гэж дүгнэлээ.

3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар итгэл үзүүлсэн ба аудитаас зөвлөмж өгөөгүй байна.

Тус байгууллагын 2021 оны 3 дугаар улирлын санхүүгийн тайланд завсрын аудитаар анхан шатны баримтын бүрдүүлэлтэй холбоотой 0.4 сая төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж хүргүүлж биелэлтийн хангуулж ажилласан.

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

МУЗГ-ын 2021 оны 43 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангаж ажилласан эсэхийг шалгах нь зүйтэй байна.

4. Аудитын илрүүлэлт

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудалтай холбоотой зөрчлөөс өөр алдаа зөрчил илрээгүй болно.

-----oOo-----

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Алдаа зөрчлийн утга	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
					Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Санхүүгийн тайлангийн аудитын асуудал												
1	Номын сан											
Дүн												
Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал												
1	Номын сан		1						1		0	0
Дүн			1						1		0	0
Нийт дүн			1						1		0	0